

FILM
PUZZELBOEK

Inhoud

Inleiding	6
1 De pitch	8
2 Een rol spelen	34
3 De voorbereiding	64
4 De regisseursstoel	94
5 Het staat er allemaal op	140
6 Hoe verkoop je een film?	162
Oplossingen	178
Fotoverantwoording	192

Inleiding

Het begon als een reeks wetenschappelijke experimenten die een bescheiden rol als nevenattractie hadden. Maar al snel ontwikkelde de cinema zich tot een belangrijke kunstvorm én een dominerende vorm van amusement in de twintigste eeuw.

De uitvinding van de filmcamera maakte het vertonen van bewegende beelden mogelijk, maar het menselijk streven om deze beelden te laten zien blijkt al uit ontdekkingen en experimenten van millennia geleden. Aan oude grottekeningen kun je zien dat lang geleden al geprobeerd werd om de beweging van dieren te laten zien. Vele eeuwen later onderzochten Chinese, Arabische en Europese wetenschappers de wereld van optiek en vonden ze instrumenten uit als de camera obscura - een manier om de wereld op een muur te projecteren. In de negentiende eeuw ging de ontwikkeling snel: door de ontdekking van fotografische materialen werd het idee voor een camera geboren. De eerste pioniers bleven de techniek ontwikkelen, totdat het mogelijk werd om een camera bewegende beelden te laten weergeven.

DE GEBOORTE VAN DE CINEMA

Parijs, 28 december 1895. In de Salon Indien du Grand Café was betalend publiek getuige van de onthulling van de uitvinding van de gebroeders Auguste en Louis Lumière. De *cinématographe* toonde tien bewegende beelden van de buitenwereld, geprojecteerd op een scherm. Maar dit was niet de 'geboorte' van de cinema. Op 14 oktober 1888 had de Franse uitvinder Louis Le Prince al een film van 1,66 seconden geschoten in de tuin van een huis in Roundhay, een voorstad van de Engelse stad Leeds. Dit is nog altijd de oudst bekende film. Toch staat het evenement van de gebroeders Lumière bekend als het begin van de cinema.

1

De pitch

In de openingsscène van de film *The Player* (1992), een satire op Hollywood van de Amerikaanse regisseur Robert Altman, komt een lang shot in een opnamestudio in Los Angeles voor. Griffin Mill is daar de succesvolste producer en gedurende acht minuten zien we hem in verschillende ontmoetingen met scenarioschrijvers die hem hun filmideeën voorleggen. Een van hen probeert de producer van zijn idee te overtuigen door zijn film te omschrijven als een kruising tussen *Out of Africa* en *Pretty Woman*. Zo'n presentatie van een filmidee heet een *pitch*. Pitches bestaan al in de filmwereld sinds de eerste jaren van de commerciële cinema.

Als er eenmaal een goed filmscript is, is het de taak van de scenarioschrijver of diens vertegenwoordiger of van een producer

die aan het filmproject is verbonden, om de financiering van de film rond te krijgen. In de eerste jaren van de cinema was de pitch vaak een korte samenvatting van de film. Maar later werd alles ingewikkelder en was er ook meer geld nodig. Filmstudio's die kassuccessen wilden boeken, gingen zich richten op boekverfilmingen, vervolgfilms en films gebaseerd op tv-series. Dan was er zeker een publiek dat wilde zien hoe de filmversie was. En ook met genrefilms kon de interesse van het publiek goed vooraf worden ingeschat. Sinds de jaren dertig hebben zich allerlei genres ontwikkeld. Met de introductie van de geluidsfilm werden filmmusicals populair. Daarna waren gangster- en westernfilms in trek. In recentere jaren domineerden horrorfilms, films met een superheld en hybride films met een mix van twee genres om zo meer bezoekers aan te trekken.

HET FILMSCENARIO

De eerste films, aan het einde van de negentiende eeuw, waren korte fragmenten van alledaagse gebeurtenissen. De Franse filmpioniers Auguste en Louis Lumière noemden het 'actualiteitsfilms' – momentopnames van de wereld om hen heen.

Maar aan het begin van de twintigste eeuw begonnen korte films met een verhaal publiek te trekken. Tussentitels – tekstborden op het scherm – lichtten de actie toe of gaven weer wat de acteurs in de film tegen elkaar zeiden. Later maakte de korte films plaats voor langere films met complexere, meer uitgewerkte verhalen. De eerste lange speelfilm was de Australische misdaadfilm *The History of the Kelly Gang* (1906).

Aan het eind van de jaren twintig werd het mogelijk films met geluid te maken en de verdwenen tussentitels uit de film. De cinema van de beginjaren werd helemaal bepaald door wat

de toeschouwer op het scherm zag gebeuren. Nu er synchroon geluid aan toe werd gevoegd, kwam de focus meer te liggen op het spel van de acteurs en wat er gezegd werd, soms ten koste van wat het publiek te zien kreeg. De filmindustrie trok ervaren schrijvers aan, van journalisten tot roman- en toneelschrijvers, die hun vaardigheden naar een hoger plan tilden om van het nieuwe medium een kunstvorm te maken.

De manier waarop films worden gemaakt is in de loop der tijd veranderd door de komst van nieuwe technieken en stijlopvattingen – zowel bij de mainstream films, als bij de experimentele en kunstfilms. Scenarioschrijvers schrijven hun scenario op een computer en het format is verder gestroomlijnd door de komst van softwarepakketten als Final Draft. Maar de dynamiek tussen scenario, regie en acteren blijft onveranderd.

John Turturro in *Barton Fink* van Joel en Ethan Coen

DE KRACHT VAN TAAL

Koppel de films hieronder aan de taal waarin de dialoog (soms grotendeels) is geschreven. Van de talen hebben we anagrammen gemaakt om de uitdaging nog wat groter te maken.

Films

1. ***Parasite*** (2019)
2. ***Het zevende zegel*** (1957)
3. ***De zeven samoerai*** (1954)
4. ***Pan's Labyrinth*** (2006)
5. ***The Hunt*** (2012)
6. ***The Lives of Others*** (2006)
7. ***City of God*** (2002)
8. ***Life is Beautiful*** (1997)

Talen

- A. **STOEP GEUR** (10)
- B. **SNEDE** (6)
- C. **IS DUT** (6)
- D. **INA IS LAAT** (7)
- E. **PAN JAS** (8)
- F. **ROE NA KAS** (6)
- G. **NAP SAS** (7)
- H. **WED ZES** (7)

TEST JE KENNIS VAN SPEELFILMS

1. Welke Oscarwinnende film uit 1974 vertelt het verhaal van de watertekorten in Los Angeles in de jaren dertig en is beroemd door de slot-scène in de wijk waar de film naar genoemd is?
2. *Sunset Boulevard* (1950) is onder andere bekend om het personage dat zijn verhaal vertelt vanuit het graf. In welke satire uit 1999 over het Amerikaanse gezinsleven gebeurt dat ook?
3. Welke acteur won als eerste de Oscar voor beste speelfilm voor zijn portret van een op macht beluste magnaat uit 1941?
4. In 2019 schreef en regisseerde Greta Gerwig een bewerking van het boek *Little Women* van Louisa May Alcott. Hoeveel verfilmingen zijn er van dat boek gemaakt? Vier, zes of zeven?
5. De broers Joel en Ethan Coen schreven *Barton Fink* (1991), een film over schrijversblok, toen ze zelf een schrijversblok hadden bij het schrijven van hun vorige film, een in de jaren dertig gesitueerde gangsterfilm. Wat was de titel van die film uit 1990?

SUPERHELDEN

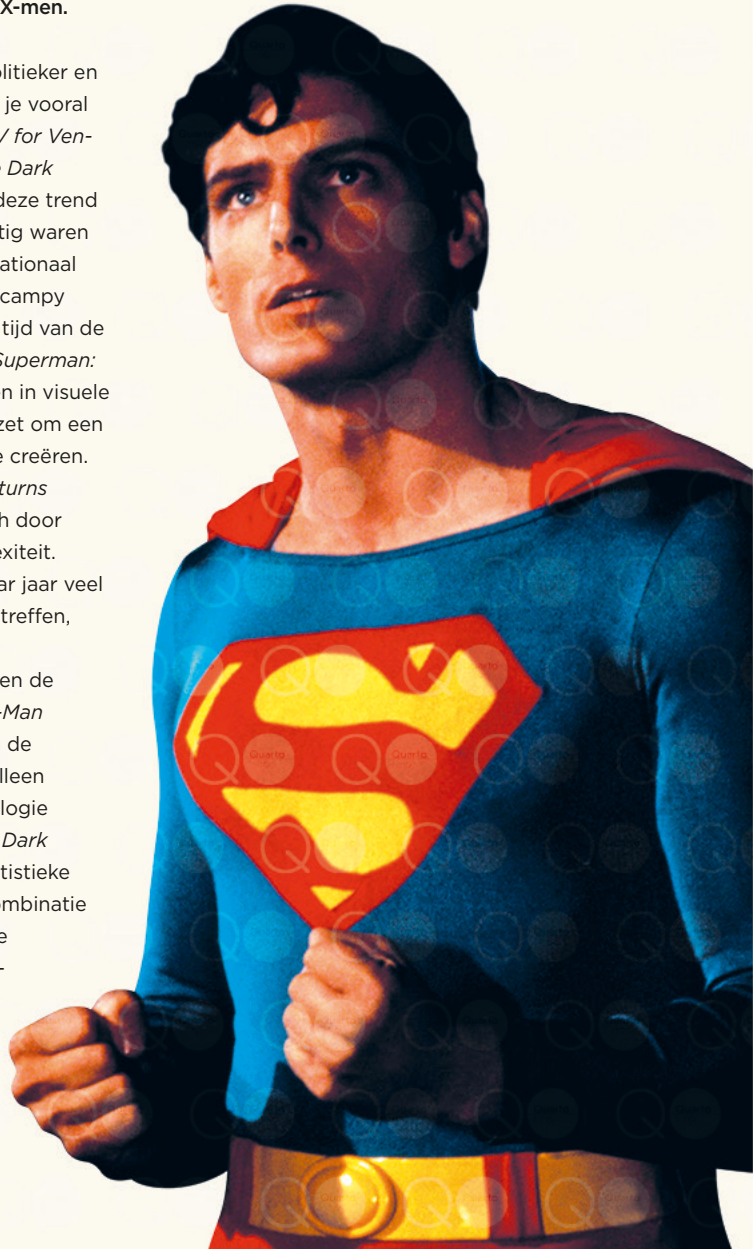

In de jaren dertig en veertig werden stripverhalen over superhelden populair. De belangrijkste uitgevers van deze strips waren DC en Marvel. Het waren de jaren van Superman, Batman, Captain America en Wonder Woman. Vanaf midden jaren vijftig tot 1970, kwamen daar de verhalen bij van The Flash, Green Lantern, Spider-Man, Hulk, Thor en de X-men.

In de jaren daarna werden de strips politieker en kregen ze een duisterder karakter, wat je vooral kan zien in het werk van Alan Moore (*V for Vendetta*, *Watchmen*) en Frank Miller (*The Dark Knight Returns*). De filmwereld pakte deze trend vrij traag op. In de jaren veertig en vijftig waren er wel wat series, met een enkel internationaal uitstapje naar een lange film, zoals de campy film *Batman* (1966). Maar de moderne tijd van de superheldenfilm begon pas echt met *Superman: The Movie* (1978), waarvoor specialisten in visuele effecten flink aan het werk werden gezet om een geloofwaardiger superheldenwereld te creëren. De films *Batman* (1989) en *Batman Returns* (1992) van Tim Burton kenmerkten zich door een duisterder sfeer en morele complexiteit. Er verschenen in de erop volgende paar jaar veel films die probeerden dezelfde toon te treffen, maar met aanzienlijk minder succes.

De films *Blade* (1998), *X-Men* (2002) en de buitengewoon succesvolle film *Spider-Man* (2002) versterkten de populariteit van de filmsuperhelden, en het succes werd alleen maar vergroot door de *Dark Knight*-trilogie (2005-2012), waarvan de tweede, *The Dark Knight* (2008), wordt gezien als het artistieke hoogtepunt van het genre. Door de combinatie van commercieel succes, revolutionaire vooruitgang in visuele effecten en top-talent voor én achter de camera,

kon het genre wereldwijd de grootste financiële successen boeken van alle genres. Zeker na het succes van *Iron Man* (2008) en de opkomst van Marvel als een oppermachtige filmstudio, die een groot aantal tv- en filmverhalen met elkaar verbond. DC probeerde Marvel hierin te volgen, maar slaagde hier niet in.

Christopher Reeve als Superman

VERBORGEN IDENTITEIT

Hieronder zie je de voornamen van de alter ego's in het gewone leven van tien superhelden. Maar die namen zijn opgesplitst in tweeën en daarna in alfabetische volgorde gezet. Kun jij de juiste combinaties van naamfragmenten terugvinden en die dan invullen bij de eronder genoemde helden, met één letter op ieder streepje?

BIL	BRU	CE	CLA	DIA
GA	INA	LY	NA	NATA
NY	PE	RK	RY	SEL
SHA	STE	TER	TO	VEN

Batman   _ _ _ _ _

Black Widow   _ _ _ _ _

Captain America   _ _ _ _ _

Catwoman   _ _ _ _ _

Iron Man   _ _ _ _ _

Shazam   _ _ _ _ _

Spider-Man   _ _ _ _ _

Superman   _ _ _ _ _

The Flame   _ _ _ _ _

Wonder Woman   _ _ _ _ _

JEANNE MOREAU

De Franse actrice Jeanne Moreau wordt geassocieerd met een belangrijke beweging in de Europese cinema, maar bouwde ook daarbuiten een succesvolle filmcarrière op. Ze combineerde haar roem als internationale filmster met een oeuvre waarmee ze een reputatie opbouwde als een van de allerbeste filmacteurs.

Haar carrière als actrice begon bij het Franse toneelgezelschap Comédie-Française toen ze begin twintig was. De eerste tien jaar dat ze in films speelde, bleef haar bijdrage beperkt tot kleine rollen. Dit veranderde toen ze veel lof kreeg voor haar rol in *Ascenseur pour l'Échafaud* (1958) van Louis Malle, waarin ze een ontrouwe echtgenote speelt die met haar minnaar een plan beraamt om haar man te vermoorden. Ze verstevigde haar succes met haar rol in Malles film die later dat jaar uitkwam, *Les Amants*, die de veranderende zeden in de westerse samenleving als thema had. Maar het was haar rol als een vrouw met twee minnaars in *Jules et Jim* (1962) van François Truffaut die haar internationale roem bracht. *Jules et Jim* was een belangrijke film binnen de Franse *nouvelle vague*-beweging, waardoor Moreau altijd geassocieerd zou worden met deze stroming.

Zoals veel Europese filmsterren uit dat tijdperk, verscheen Moreau niet alleen in Franse films, maar ook in films van buitenlandse regisseurs. Een jaar voor *Jules et Jim* speelde ze in *La Notte* (1961) van Michelangelo Antonioni. Deze film geeft een prachtig beeld van vierentwintig uur uit het leven van een getrouwd stel in een relatie die totaal is vastgelopen. Verder speelde ze de hoofdrol in *Diary of a Chambermaid* (1964) van de Spaanse satiricus Luis Buñuel, en speelde ze tegenover Burt Lancaster in de oorlogsfilm *The Train* (1964) van Hollywood-regisseur John Frankenheimer. Orson Welles castte haar in zijn film *Chimes at Midnight* (1965),

terwijl Louis Malle haar in hetzelfde jaar tegenover Brigitte Bardot liet spelen in de revolutionaire avonturenfilm *Viva Maria!* Moreau's filmcarrière omspande uiteindelijk zesenvijftig jaar en haar status als een van Frankrijks meest iconische filmpersoonlijkheden is nog altijd helemaal intact.

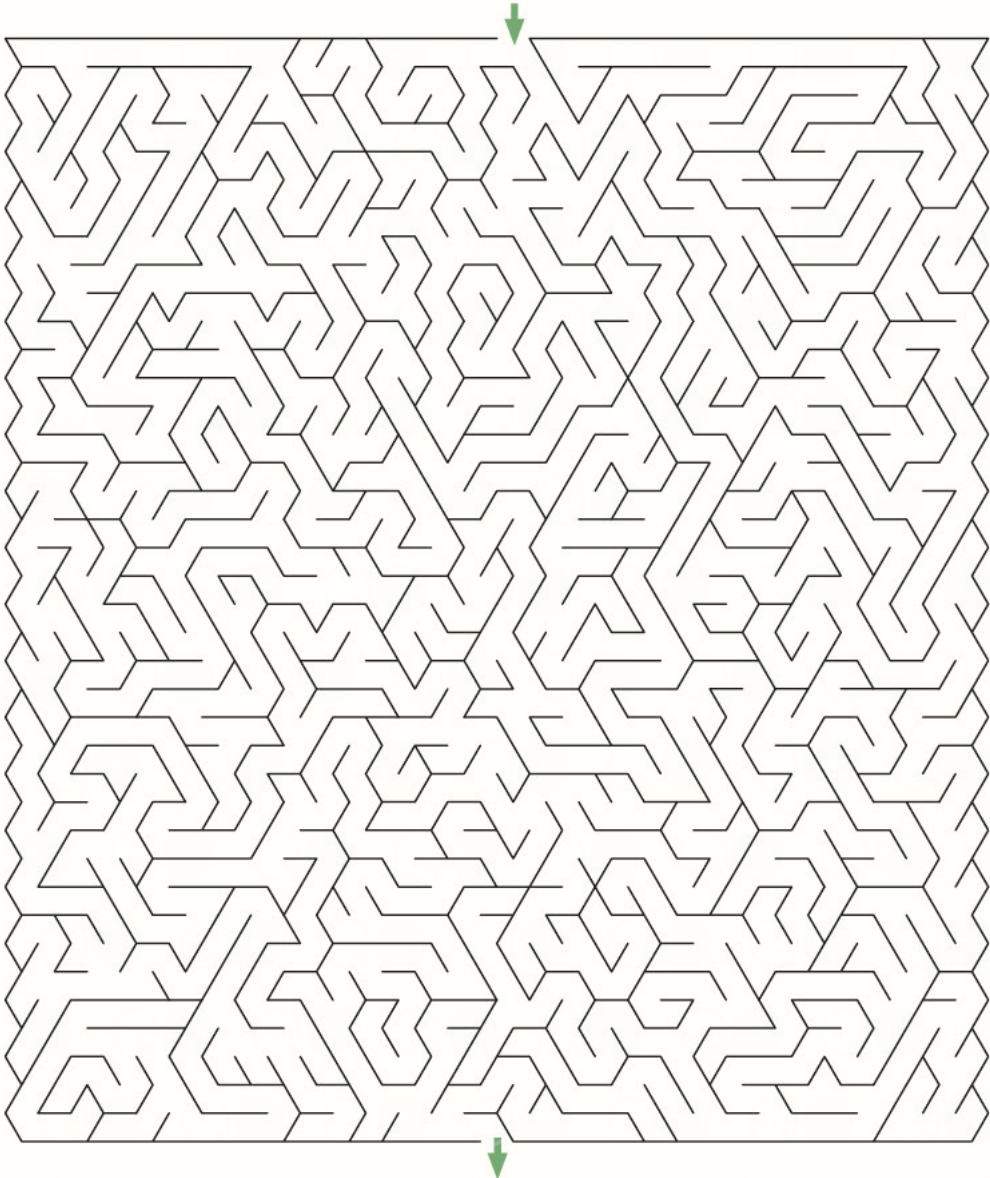

Jeanne Moreau in *Ascenseur pour l'Échafaud* van Louis Malle

DE LIEFDESDRIEHOEK

In *Jules et Jim* (1962) zit Jeanne Moreau gedurende meerdere jaren midden in een gecompliceerde liefdesdriehoek, met een tragische afloop. Kun jij een uitweg vinden uit je eigen doolhof van 'liefdesdriehoeken'? Begin bij de 'IN'-pijl bovenaan en zoek de route door de driehoekige gangen, helemaal naar de 'UIT'-pijl onderaan.

PIONIERS

Al de regisseurs hieronder kunnen gezien worden als een pionier in hun werkveld, of het nu gaat om het gebruik van nieuwe filmtechnieken of omdat ze aan het begin staan van een nieuwe culturele

beweging. Markeer hun prestaties door hun namen in de woordzoeker te vinden. De namen kunnen in elke richting staan en elkaar ook overlappen.

AGNES VARDA

ALFRED HITCHCOCK

ALICE GUY BLACHE

FRANCOIS TRUFFAUT

FRANK CAPRA

FRITZ LANG

GASTON VELLE

GEORGE MELIES

JEAN RENOIR

LUIS BUNUEL

MARY ELLEN BUTE

NICHOLAS RAY

ORSON WELLES

OSCAR MICHEAUX

SERGEI EISENSTEIN

WERNER HERZOG

P E K N Z P J S O U T G Y S Z C Y Y N
T E L T Q R E S E L L E W N O S R O I
Y U A L S R L T U Q I T A R F S S J C
D K A B E E X P U M X G F R Z C P A H
G K M F V V J I J B F H A N A G A D O
G C S B F P N L Q R N N L R Y L E R L
F O W O T U U O I J K E M D I L G A A
L C Z Z Q H R T T C E I L C W E H V S
L H Z R P K Z T A S C A E L O I H S R
E C D H E L Y P S H A G N R E G A E A
U T C J A H R N E I U G G R L Y P N Y
N I V N X A R A P Y O E W E E Y R G M
U H G Y Q A U E B R M C H Z M N R A O
B D F X Z X W L N E G E N M K N O M M
S E L L O R A L L R R A S A R F W I L
I R Y N D C B I R N E Z Z E R O W D R
U F B Q H A E T D U Z W Q V F F G G S
L L O E X S D R U W P T T F P H V Z D
S A S E R G E I E I S E N S T E I N M

CHARLES CHAPLIN

Op toneel was hij een wonderkind en in de filmwereld voelde hij zich als een vis in het water, maar Charles Chaplin, geboren in 1889, bracht zijn jeugdjaren door in grote armoede in de straten van zuidelijk Londen. Op vijfjarige

leeftijd verscheen hij voor het eerst op het podium, in een muziektheater. Toen hij zestien was, stond hij op het podium van het West End-theater en twee jaar later maakte hij met een theatergroep een tournee door Amerika. Op zijn tweede Amerikaanse tournee kreeg hij een aanbod om bij de film te komen werken.

Aan het begin van 1914 sloot Chaplin zich aan bij de Keystone Film Company. Daar leerde hij in korte tijd over hoe je films moest maken. Zijn eerste publieke verschijning op het witte doek was in *Kid Auto Races at Venice*. Spoedig daarna begon hij zijn personage van kleine zwerver te ontwikkelen. Dat sloeg erg aan bij het publiek en hij werd een ster. Hij schoof door naar de positie van regisseur, terwijl hij bleef acteren en zo een indrukwekkende kennis opbouwde over elk aspect van het filmproductieproces. Toen zijn eerste hoofdrol *The Kid* uitkwam in 1921, was Chaplin een van de grootste filmsterren van de wereld. Hij zou dat gedurende de hele jaren twintig blijven.

In de loop van twee decennia maakte Chaplin een hele reeks kaskrakers, waaronder *The Gold Rush* (1925), *The Circus* (1928), *City Lights* (1931), *Modern Times* (1930) en *The Great Dictator* (1940). Hiermee bereikte hij een ongekennde roem. Uiteindelijk zouden zijn privéleven en politieke overtuigingen zijn carrière doen ontsporen, terwijl de sentimentele inslag van zijn werk uit de mode zou raken. Maar zijn films blijven boeien en ontroeren dankzij zijn genialiteit als komediant, het gevoel dat uit zijn werk spreekt en zijn warme hart voor de medemens.

Charles Chaplin als het personage waarmee hij het bekendst is geworden

BREEKPUNT

In de film *Point Break* (1991) moet het personage van Keanu Reeves een groep schijnbaar onvindbare bankrovers zien te vinden. Kan jij in zijn schoenen stappen en proberen de verdachten te lokaliseren in het diagram hieronder? Plaats stippen in een aantal lege vakjes om zo de plekken te markeren waar de verdachten zich verbergen. De cijferaanwijzingen geven precies het aantal verdachten in aangrenzende vakjes aan – inclusief diagonaal. Per vakje mag niet meer dan één verdachte

worden geplaatst, en in een vakje met een cijfer kan zich geen verdachte bevinden.

Als je klaar bent, tel dan het totale aantal verdachten bij dat je gevonden hebt, bij elkaar op. Vermenigvuldig dat met het getal vijf om te weten te komen hoeveel skydives acteur Patrick Swayze zou hebben gemaakt voor de film – ook al deed hij dat pas nadat de hoofdropnames klaar waren, om de eerder gefilmde stuntfotografie te vervangen.

1			2		1
1		3		4	
	2			4	
	2		3		2
		2	4		3
1	2		2		

QUENTIN TARANTINO

Weinig filmmakers van de laatste dertig jaar hebben zo'n grote impact op de cinema gehad als Quentin Tarantino. Hij deed de grens tussen hoge en lage cultuur vervagen, speelde op grote schaal met cinematografische, literaire en culturele verwijzingen, creëerde onvergetelijke personages en scènes, en dat allemaal in een visueel verbluffend landschap.

Tarantino maakte een vliegende start met zijn vakkundig gemaakte debuut *Reservoir Dogs* (1992). Het is het verhaal van een bankoverval die helemaal misloopt, gezien vanuit het perspectief van de daders met veel sprongen in de tijd. Uit de film blijkt Tarantino's gevoel voor memorabele dialogen, zijn vaardigheid in het aansturen van de acteurs, en zijn indrukwekkende kennis van popklassiekers uit de jaren zeventig. *Pulp Fiction* (1994), met zijn verschillende, elkaar kruisende verhaallijnen, spelend in de wereld van gangsters en matchfixing, ging nog verder.

De film viel zowel in Cannes als bij het jaarlijkse Oscarevenement in de prijzen en het bezegelde Tarantino's reputatie als koning van de popcultuur. *Jackie Brown* (1997), een bewerking van de midsdaadroman *Rum Punch* van Elmore Leonard, was Tarantino's hommage aan zijn geliefde Blaxploitationfilms uit de jaren zeventig, terwijl hij met de twee delen van *Kill Bill* (2003-2004) eer bewees aan de Aziatische vechtsportfilms.

In het bloedige Tweede Wereldoorlogavontuur *Inglourious Basterds* (2009) speelt Tarantino met de geschiedenis. *Django Unchained* (2012), met zijn stijlelementen van de spaghettiwestern, schildert een schrijnend portret van de slavernij in het zuiden van de Verenigde Staten vóór de Amerikaanse Burgeroorlog. *The Hateful Eight* (2015) plaatst het genre in een winterse setting. En *Once Upon a Time in Hollywood* (2019) biedt een nieuwe kijk op de Charles Mansonmoorden door de ogen van een tv-ster wiens carrière berafwaarts gaat.

Quentin Tarantino op de set van *Inglourious Basterds*